

Achtergrondinfo en theologische notities bij Lucas 24:13-35, gelezen in de paasdienst van 31-3-2024

In het evangelie zoals Lucas het vertelt heeft 'op reis zijn' een belangrijke plaats. Lucas 9:51-19:28 wordt wel het 'reisverhaal' genoemd. Expliciet wordt benoemd dat Jezus vastberaden op weg gaat naar Jeruzalem (9:51). Zijn leerlingen volgen Hem. Jezus is de reisleider op reis naar zijn reisdoel: Golgotha in Jeruzalem.

In het verhaal van de Emmaüsgangers is Jezus niet meer de reisleider. Maar de reisgenoot. Na zijn opstanding is Jezus niet meer degene die de leerlingen op sleeptouw neemt. Maar Hij zendt ze uit, de wereld in. En Jezus gaat voortaan als reisgenoot met hen mee.

In vers 21 gebruiken de Emmaüsgangers de zinsnede: 'de derde dag'. Dit is een zin die vaker voorkomt in het evangelie naar Lucas. In Lucas 9:22; 13:32 en 18:33 spreekt Jezus deze woorden uit als woorden van hoop. Op de derde dag zal Jezus opstaan. Voor de Emmaüsgangers is 'de derde dag' echter geen teken van hoop, maar juist een symbool van wanhoop. Zij kunnen het wonder van de opstanding nog niet zien en bevatten. En dus blijft er alleen doodse wanhoop over. Het is al de derde dag, alle hoop is voor hen vervlogen.

Jezus verklaart de Schriften aan de Emmaüsgangers. Dat is nodig omdat Jezus weliswaar de Schriften vervuld, maar Hij doet dat anders dan de Joodse gelovigen hadden verwacht. De verwachting was dat de beloofde Messias het volk Israël zou redden ván onderdrukking en lijden. Maar Jezus redt het volk door de onderdrukking en het lijden heen. Dit doet Jezus in het bijzonder door het lijden op zichzelf te nemen en het te dragen aan het kruis.

De maaltijd die Jezus met de Emmaüsgangers houdt wordt door Lucas zo beschreven dat het een 'spiegelverhaal' vormt met de allereerste maaltijd uit de Bijbel. In het paradijs, als Adam en Eva eten van de verboden vrucht, staat er in Genesis 3:7: "Toen gingen hun beide de ogen open, en merkten ze dat ze naakt waren".

De vloek van de zondeval: de ogen gaan open. Schaamte, de schuld, de zonde, het kwaad, de dood, stromen het leven binnen.

Deze vloek wordt door Jezus ongedaan gemaakt. Waar Adam en Eva zelf de regie namen, en elkaar de vrucht gaven is Jezus hier de Gastheer. In vers 30 neemt Hij het brood en deelt het uit. En dan vervolgt vers 31, met dezelfde woorden als in het verhaal van Adam en Eva: "Nu werden hun ogen geopend, en herkende ze Hem".

Opnieuw gaan de ogen open tijdens een maaltijd. Dit keer niet zodat schaamte, schuld, zonde, kwaad en dood hun leven instromen. Maar juist zodat al deze dingen hun leven uitstromen.

En in plaats daarvan herkennen ze Jezus, hun Heer, hun Redder. En Genade, Vergeving, Waarheid, Liefde en Eeuwig Leven stromen hun leven in.